האריה, הילדים, וסוד הענוה

דף עבודה בעקבות האריה, הילדים, וסוד הענוה

שם: _____ כיתה: _____

המעשה — הסיפור המלא

הסיפור מנוקד במלואו כנדרש.

- שָׁלָב 1: בֵּרוּר מַקְדִּים וְנִתּוּחַ (לַמּוֹרֶה/לַמְסַפֵּר)

1. ענווה מוחלטת: הכוח האמיתי הוא לדעת להגיד "טעיתי", וללמוד מכל אדם, אפילו מילד קטן.

2. זהירות ברכוש חברו: לא לדרוך בשדות של אחרים (גם אם נדמה שכולם עושים זאת).

3. חשיבה על הזולת (המארח): לאכול בנימוס ולהשאיר חלק כהכרת הטוב.

4. דרך קצרה וארוכה: לפעמים הדרך שנראית קצרה וקלה היא בעצם מלאה מכשולים, והדרך שדורשת מאמץ (תורה ומצוות) היא הקצרה והבטוחה ביותר לחיים טובים.

- שָׁלָב 2: הַסִּפּוּר הַמָּלֵא – "הָאַרְיֵה, הַיְלָדִים, וְסוֹד הָעֲנָוָה"

פְּתִיחָה: הֶחָכָם שֶׁהִצִּיל אֶת יִשְׂרָאֵל יְלָדִים, לִפְנֵי שֶׁנַּתְחִיל, אֲנִי רוֹצֶה לְסַפֵּר לָכֶם עַל אָדָם שֶׁהִצִּיל אֶת עַם יִשְׂרָאֵל מִמִּלְחָמָה אֲיֻמָּה. זֶהוּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה. בְּאוֹתָם יָמִים, הַקֵּיסָר הָרוֹמָאִי אִשֵּׁר לַיְּהוּדִים לִבְנוֹת מִחָדָשׁ אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אַךְ לְפֶתַע חָזַר בּוֹ וּבִטֵּל אֶת הַהַבְטָחָה! הַיְּהוּדִים בָּכוּ מִצַּעַר, הֵרִימוּ חֲרָבוֹת וְזָעֲקוּ: "אֲנַחְנוּ יוֹצְאִים לְמֶרֶד מִלְחָמָה בָּרוֹמָאִים!". אֲבָל מִלְחָמָה בָּרוֹמָאִים הָיְתָה מְסֻכֶּנֶת מְאֹד.

עָמַד רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לִפְנֵי הֲמוֹנֵי הַיְּהוּדִים הַכּוֹעֲסִים, וּבָחָכְמָתוֹ הָעֲצוּמָה סִפֵּר לָהֶם מָשָׁל: "יְלָדִים, דַּמְיְנוּ אַרְיֵה עָנָק שֶׁטָּרַף בָּשָׂר, וּפִתְאוֹם... נִתְקְעָה לוֹ עֶצֶם חַדָּה עָמֹק בַּגָּרוֹן! הָאַרְיֵה שָׁאַג מִכְּאֵב, וְהִבְטִיחַ פְּרָס גָּדוֹל לְמִי שֶׁיּוֹצִיא אֶת הָעֶצֶם. בָּא עוֹף שֶׁנִּקְרָא 'קוֹרֵא מִצְרִי', שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַקּוֹר אָרֹךְ מְאֹד. הָעוֹף הִכְנִיס אֶת רֹאשׁוֹ לְתוֹךְ הַלֹּעַ הַמַּפְחִיד שֶׁל הָאַרְיֵה, שָׁלַף אֶת הָעֶצֶם, וּבִקֵּשׁ אֶת הַפְּרָס. אֲבָל מָה עָנָה הָאַרְיֵה? הָאַרְיֵה שָׁאַג: 'הַפְּרָס שֶׁלְּךָ הוּא שֶׁהִכְנַסְתָּ אֶת רֹאשְׁךָ לַפֶּה שֶׁלִּי וְיָצָאתָ בַּחַיִּים!'". רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הִבִּיט בָּעָם וְאָמַר: "אַחַי, הָרוֹמָאִים הֵם כְּמוֹ אַרְיֵה טוֹרֵף. מַסְפִּיק לָנוּ שֶׁאֲנַחְנוּ חַיִּים תַּחְתֵּיהֶם בְּשָׁלוֹם כָּעֵת, וְלֹא יָצְאוּ נֶגְדֵּנוּ לְמִלְחָמָה כּוֹאֶבֶת!". כֻּלָּם הִקְשִׁיבוּ לוֹ, נִרְגְּעוּ, וְהַסַּכָּנָה חָלְפָה. חָכְמָתוֹ הִצִּילָה אֶת יִשְׂרָאֵל!

הֶחָכָם הַמּוֹדֶה בְּטָעוּתוֹ יְלָדִים, אָדָם כָּל כָּךְ חָכָם שֶׁמַּרְגִּיעַ לְאוֹם שָׁלֵם, בֶּטַח אַף פַּעַם לֹא טוֹעֶה, נָכוֹן? אִם מִישֶׁהוּ הָיָה מַעִיר לוֹ עַל טָעוּת קְטַנָּה, בֶּטַח הָיָה גּוֹעֵר בּוֹ. אֲבָל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הָיָה עָנָו וְטָהוֹר. הוּא הָיָה נוֹהֵג לַעֲמֹד וְלִמְנוֹת בְּנַאֲוָה שְׁלוֹשָׁה אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים... שֶׁנִּצְחוּ אוֹתוֹ!. הוּא אָמַר: "מֵעוֹלָם לֹא נִצְחַנִי אָדָם, חוּץ מֵאִשָּׁה עֲנִיָּה, יַלְדָּה קְטַנָּה, וְתִינוֹק קָטָן!".

הַנִּצָּחוֹן הָרִאשׁוֹן: הַיַּלְדָּה וְהַשָּׂדֶה מַעֲשֶׂה רִאשׁוֹן, הָלַךְ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּיוֹם קַיִץ חַם בַּדֶּרֶךְ. הַדֶּרֶךְ הָיְתָה צְרִיכָה לַעֲקֹף שָׂדֶה גָּדוֹל וְיָרֹק, אֲבָל מִישֶׁהוּ (הָרְבֵּה אֲנָשִׁים לִפְנֵי כֵן) רָמַס אֶת הַשְּׁתִילִים שֶׁבָּאֶמְצַע הַשָּׂדֶה, וְיָצַר תּוֹכוֹ "שְׁבִיל" מְקֻצָּר דֶּרֶךְ עָפָר. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ נִכְנַס לַשְּׁבִיל שֶׁבְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה. פִּתְאוֹם, עָמְדָה מִמּוּלוֹ יַלְדָּה קְטַנָּה שֶׁשָּׁמְרָה עַל הַיְבוּל. "עֲצֹר, רַבִּי!" קָרְאָה הַיַּלְדָּה, "הֲרֵי זוֹ שָׂדֶה שֶׁל אָדָם פָּרָטִי! אֵיךְ אַתָּה הוֹלֵךְ עַל הַשְּׁתִילִים?". חִיֵּךְ הָרַב וְאָמַר בְּנַחַת: "אֲבָל הֲרֵי זֶה שְׁבִיל סָלוּל שֶׁכְּבָר דָּרְכוּ עָלָיו!". עָנְתָה לוֹ הַיַּלְדָּה הַחֲכָמָה מַשֶּׁהוּ חָזָק: "נָכוֹן שֶׁיֵּשׁ כָּאן שְׁבִיל, אֲבָל לִיסְטִים (גַּנָּבִים) כְּמוֹתְךָ סָלְלוּ אוֹתוֹ! בִּגְלַל שֶׁאֲנָשִׁים מִתְעַצְלִים וְרוֹמְסִים כְּדֵי לְקַצֵּר, הֵם גּוֹזְלִים אֶת יְגִיעַ כַּפָּיו שֶׁל הַחֹקְלַאי!". רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ נֶעֱצַר מִיָּד. הוּא הֵבִין שֶׁגַּם אִם כֻּלָּם עוֹשִׂים מַשֶּׁהוּ רַע, זֶה לֹא אוֹמֵר שֶׁזֶּה מֻתָּר. "נִצַּחְתְּ אוֹתִי, יַלְדָּתִי," הָרְכִּין אֶת רֹאשׁוֹ וְחָזַר אָחוֹרָה כְּדֵי לֹא לְהַזִּיק.

הַנִּצָּחוֹן הַשֵּׁנִי: הַיֶּלֶד בַּצֹּמֶת הִמְשִׁיךְ הָרַב בְּדַרְכּוֹ אֶל הָעִיר הַקְּרוֹבָה. כְּשֶׁהִגִּיעַ לְצֹמֶת דְּרָכִים, הָיָה חַם מְאֹד וְהוּא הִזִּיעַ וְהִתְעַיֵּף. בַּצֹּמֶת יָשַׁב יֶלֶד קָטָן. "יַלְדִּי הַיָּקָר," שָׁאַל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, "אֵיזוֹ דֶּרֶךְ מְבִיאָה לָעִיר?". הִצְבִּיעַ הַיֶּלֶד עַל שְׁתֵּי שְׁבִילִים וְעָנָה כְּחִידָה: "הַדֶּרֶךְ הַיְמָנִית הִיא קְצָרָה וַאֲרֻכָּה, וְהַדֶּרֶךְ הַשְּׂמָאלִית הִיא אֲרֻכָּה וּקְצָרָה". רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, שֶׁמֹּהַר לְהַגִּיעַ,

הֶחְלִיט לִבְחֹר בַּדֶּרֶךְ "הַקְּצָרָה וְהָאֲרֻכָּה". הַתְּחִלָּה שֶׁלָּהּ נִרְאֲתָה מְעֻלָּה. הוּא הָלַךְ בִּמְהִירוּת, וְהִגִּיעַ הָעִיר כְּבָר קְרוֹבָה! אֲבָל פִּתְאוֹם... נִתְקַע! הַדֶּרֶךְ הָיְתָה חֲסוּמָה בַּגְּוִיּוֹת שֶׁל אֲנָשִׁים. הַמּוֹנוֹת עָיְפוּ וְנָשְׁמוּ עַל הָאֲדָמָה, וְהֵם הָלְכוּ וְנִצְטַבְּרוּ שָׁם וְחָסְמוּ אֶת הַכְּנִיסָה. לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לַעֲבֹר בְּלִי לִפְרֹץ גְּדֵרוֹת. הָרַב נֶאֱלַץ לִסְבֹּב עַל עֲקֵבָיו וְלַחְזֹר כָּל הַדֶּרֶךְ אָחוֹרָה בַּעֲיֵפוּת עֲצוּמָה. כְּשֶׁחָזַר לַצֹּמֶת, אָמַר לַיֶּלֶד: "יַלְדִּי, הֲרֵי אָמַרְתָּ שֶׁזּוֹ דֶּרֶךְ קְצָרָה?". עָנָה הַיֶּלֶד מִיָּד: "נָכוֹן, אֲבָל לֹא סִיַּמְתִּי, אָמַרְתִּי שֶׁהִיא 'קְצָרָה... אֲבָל אֲרֻכָּה!'. לִפְעָמִים דָּבָר שֶׁנִּרְאֶה קַל וּמָהִיר בַּהַתְחָלָה, הוּא בְּעָצָם נִתְקָע וְהוֹפֵךְ לְאָרוֹךְ מְאֹד. אִם הָיִיתָ בּוֹחֵר בַּדֶּרֶךְ הַשְּׁנִיָּה שֶׁהִיא נִרְאֵית אֲרֻכָּה יוֹתֵר, הָיִיתָ מוֹצֵא שְׁבִיל נָקִי וּפָנוּי, וּמַגִּיעַ לָעִיר הַרְבֵּה יוֹתֵר מַהֵר!". רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שָׂמַח, נָשַׁק לַיֶּלֶד עַל רֹאשׁוֹ וְאָמַר אֶת הַמִּשְׁפָּט הַמְפֻרְסָם: "אַשְׁרֵיכֶם יִשְׂרָאֵל, שֶׁכֻּלְּכֶם חֲכָמִים, מִגְּדוֹלֵיכֶם וְעַד קְטַנֵּיכֶם!".

הַנִּצָּחוֹן הַשְּׁלִישִׁי: הָאִשָּׁה וְהַתַּבְשִׁיל הַמָּלוֹחַ לְאַחַר שֶׁהִגִּיעַ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לָעִיר, הוּא הִתְאָרַחַ בְּבֵיתָהּ שֶׁל אִשָּׁה עֲנִיָּה וְטוֹבַת לֵב שֶׁהֵכִינָה לַתַּלְמִיד חָכָם תַּבְשִׁיל שֶׁל פּוֹל. הָרַב הָיָה כָּל כָּךְ רָעֵב מֵהַדֶּרֶךְ, שֶׁהוּא אָכַל אֶת הַכֹּל כְּלִיל וְלֹא הִשְׁאִיר פֵּרוּר. וְכָךְ גַּם בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי. בַּיָּמִים הָהֵם הָיָה כְּלַל שֶׁל כָּבוֹד לַמְּאָרֵחַ: אוֹרֵחַ אוֹכֵל – תָּמִיד מַשְׁאִיר קְצָת אֹכֶל (פֵּאָה) בַּצַּלַּחַת, כְּדֵי שֶׁגַּם לַמְּשָׁרְתִים שֶׁל הַבַּיִת אוֹ לַמְּאָרֵחַ יִשָּׁאֵר מַשֶּׁהוּ!. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, הָאִשָּׁה רָצְתָה לְלַמֵּד אוֹתוֹ מֻסָּר. מָה הִיא עָשְׂתָה? הִיא שָׂפְכָה לְתוֹךְ הַתַּבְשִׁיל הֶמּוֹן, אֲבָל מַמָּשׁ הֶמּוֹן... מֶלַח! רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לָקַח כַּף, כִּמְעַט נִשְׂרַף לוֹ הַלָּשׁוֹן מֵרֹב מְלִיחוּת, וְהוּא עָזַב אֶת הַצַּלַּחַת מְלֵאָה, אָכַל רַק לֶחֶם רֵיק, וְשָׁתַק מֵרֹב שֶׁלֹּא רָצָה לְפַגֵּעַ בָּהּ.

נִגְּשָׁה אֵלָיו הָאִשָּׁה בְּחִיּוּךְ וְשָׁאֲלָה: "רַבִּי, מַדּוּעַ לֹא אָכַלְתָּ אֶת הַתַּבְשִׁיל הַיּוֹם? אֵינוֹ טָעִים?". רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, כְּדֵי לֹא לְהַעֲלִיב, תֵּרַץ: "אֲנִי כְּבָר שָׂבֵעַ... אָכַלְתִּי כְּבָר בַּדֶּרֶךְ". צָחֲקָה הָאִשָּׁה וְאָמְרָה: "אִם הָיִיתָ שָׂבֵעַ, לָמָּה אָכַלְתָּ אֶת כָּל הַלֶּחֶם? אֲנִי אַגִּיד לְךָ לָמָּה הִשְׁאַרְתָּ אֶת זֶה... כִּי בַּיּוֹמַיִם הַקּוֹדְמִים לֹא הִשְׁאַרְתָּ כְּלוּם, וְרָצִיתָ הַיּוֹם לַעֲזֹב אֶת כָּל הַתַּבְשִׁיל, כְּדֵי לְהַחְזִיר לִי עַל מָה שֶׁחָסַר מִקֹּדֶם! זֶה מְאֹד יָפֶה שֶׁאַתָּה חוֹשֵׁב עַל הַמְּאָרֵחַת!". רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הֵבִין שֶׁהִיא רָמְזָה לוֹ בְּחָכְמָה עַל כָּךְ שֶׁשָּׂכַח לְהַשְׁאִיר אֹכֶל בַּיָּמִים הַקּוֹדְמִים. הוּא יָכוֹל הָיָה לְהִתְרַגֵּז עַל הַמֶּלַח, אֲבָל הוּא קָם וְהִכְרִיז בְּשִׂמְחָה: "נִצַּחְתְּ אוֹתִי, אִשָּׁה חֲכָמָה!".

- שָׂלָב 3: חִבּוּר עֶרְכִּי – ME-WE-YOU
- שָׂלָב 4: מַדְרִיךְ לַמּוֹרֶה / לַמְסַפֵּר (לְשִׁלּוּב בַּמַּצֶּגֶת וּבַשִּׁעוּר)

א. שְׁאֵלַת פְּתִיחָה (לְעוֹרֵר זִהוּי וְהִשְׁתַּתְּפוּת): "יְלָדִים, נָנִיחַ שֶׁאֲנִי, הַמּוֹרֶה, נוֹתֵן תְּשׁוּבָה שְׁגוּיָה עַל הַלּוּחַ, וְיֶלֶד מִכִּתָּה ב' קָם וְאוֹמֵר 'הַמּוֹרֶה, זֶה 2+2 שָׁוֶה 4 וְלֹא 5'!. מָה אֲנִי צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת? לִכְעֹס שֶׁתַּלְמִיד מְתַקֵּן אוֹתִי? לְהַסְתִּיר אֶת הַטָּעוּת? הַיּוֹם נִלְמַד עַל עֶנֶק שֶׁבָּעֲנָקִים, חָכָם מִשָּׁרְשִׁים הַתּוֹרָה, שֶׁשָּׁמַח שֶׁיְּלָדִים נִצְחוּ אוֹתוֹ!".

ב. הֶעָרוֹת בְּצוּעַ (הַנְחָיָה קוֹלִית לַמְסַפֵּר):

ג. הַמְלָצוֹת שִׁלּוּב בְּמַצֶּגֶת (תְּמוּנוֹת צְנוּעוֹת וְרוּחָנִיּוֹת):

ד. פְּעִילוּת מְסַכֶּמֶת - "מַסְלוּל קָצָר וְאָרוֹךְ": הַמּוֹרֶה יָבִיא תַּרְשִׁים אוֹ יְצַיֵּר עַל הַלּוּחַ שְׁתֵּי "דְּרָכִים": דֶּרֶךְ קְצָרָה מְצֻיֶּרֶת (שֶׁיֵּשׁ בָּהּ קוֹצִים וּמַחְסוֹמִים שֶׁיְּקַח זְמַן רַב לְפַנּוֹת), וְדֶרֶךְ שֶׁנִּרְאֵית עוֹקֶפֶת, אַךְ סְלוּלָה וּפְנוּיָה לְגַמְרֵי. שְׁאַל אֶת הַתַּלְמִידִים בַּמֶּה יִבְחֲרוּ. וְקַשֵּׁר זֹאת לַחַיִּים: לַהֲכִין שִׁעוּרֵי בַּיִת "בְּחִיפָּפוּן וּמַהֵר" זֶה "קָצָר". אֲבָל כְּשֶׁמַּגִּיעַ הַמִּבְחָן - זֶה נִהְיֶה "אָרוֹךְ מְאֹד" כִּי לֹא מְבִינִים כְּלוּם; כְּשֶׁיּוֹשְׁבִים וּמַשְׁקִיעִים (דֶּרֶךְ אֲרֻכָּה), זֶה הוֹפֵךְ בַּהֶמְשֵׁךְ לְ"קָצָר וְקַל"!

🧵 מְקוֹרוֹת (מִתּוֹךְ מַחְבֶּרֶת גְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל):

בְּסִיְעַתָּא דִּשְׁמַיָּא

לְהַלָּן עִבּוּד חִנּוּכִי, מְרֻגָּשׁ וְעָצְמָתִי עַל שְׁנֵי עֲנָקֵי הָרוּחַ: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן הוֹרְקְנוֹס וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עָרָךְ. הַסִּפּוּר מְעֻבָּד בִּדְיוּק לְפִי הַהַנְחָיוֹת עֲבוּר בָּנִים בְּכִתּוֹת ב'-ד' (חִנּוּךְ דָּתִי-לְאֻמִּי), תּוֹךְ שְׁמוּשׁ בְּתֵאוּרִים חוּשִׁיִּים, וְהַמְחָשַׁת מוּסַר הַהַשְׂכֵּל: לְעוֹלָם לֹא מְאֻחָר לְהַתְחִיל לִלְמֹד תּוֹרָה, וּלְעוֹלָם אָסוּר לִלְמֹד לְבַד אוֹ לִסְמֹךְ רַק עַל עַצְמֵנוּ!

הַסִּפּוּר מְנֻקָּד בִּמְלוֹאוֹ כַּנָּדָרֹשׁ.

- שָׂלָב 1: בְּרוּר מַקְדִּים וְנִתּוּחַ (לַמּוֹרֶה/לַמְסַפֵּר)

1. אֲצֶל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: קֹשִׁי הַהַתְחָלָה. הוּא עָשִׁיר, חָזָק וּכְבָר בֶּן 22 (אוֹ 28), אַךְ אֵינוֹ יוֹדֵעַ אֲפִלּוּ קְרִיאַת שְׁמַע. אָבִיו מִתְנַגֵּד בְּתֹקֶף לְרָצוֹנוֹ לִלְמֹד.

2. אֲצֶל רַבִּי אֶלְעָזָר: סַכָּנַת הַבְּדִידוּת. לְאַחַר פְּטִירַת רַבָּם, הוּא בּוֹטֵחַ בְּכֹחוֹ הַתּוֹרָנִי הָעָצוּם וְהוֹלֵךְ לְבַדּוֹ לְמָקוֹם נָאֶה אֲבָל חָסֵר לוּמְדֵי תּוֹרָה.

- שָׂלָב 2: הַסִּפּוּר הַמְּלֵא – "הַדְּמָעוֹת בַּשָּׂדֶה וְהַמַּעְיָן שֶׁהִתְיַבֵּשׁ"

חֵלֶק א׳: הַבָּחוּר שֶׁבָּקָה עַל הַסְּלָעִים יְלָדִים, נְשׂוּ לְדַמְיוֹן שָׂדֶה גָּדוֹל, חַם מְאֹד. הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁל הַקֵּיץ קוֹפַחַת עַל הָרֹאשׁ. עַל הָהָר, מַזִּיעַ וּמִתְאַמֵּץ, סוֹחֵב בָּחוּר גָּדוֹל וְחָזָק אֶת הַמַּחֲרֵשָׁה עִם הַפָּרָה שֶׁלּוֹ. הוֹרְאוֹת הַלְּשׁוֹן: הָאֲדָמָה, הַשָּׂדֶה, הַמַּחֲרֵשָׁה, הַפָּרָה. הַבָּחוּר הַזֶּה אֶלִיעֶזֶר בֶּן הוֹרְקָנוֹס (אֶלִיעֶזֶר בֶּן הוֹרְקָנוֹס). הוּא כְּבָר בֶּן עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם (וְיֵשׁ אוֹמְרִים בֶּן 28)! וְאַף עַל פִּי שֶׁאָבִיו עָשִׁיר מְאֹד וְיֵשׁ לָהֶם שָׂדוֹת גְּדוֹלִים, אֶלִיעֶזֶר עָצוּב. הָאַחִים שֶׁלּוֹ הָיוּ חוֹרְשִׁים לְמַטָּה, בָּאֲדָמָה הָרַכָּה שֶׁל הַמִּישׁוֹר, וְאִלּוּ הוּא חָרַשׁ לְמַעְלָה עַל גַּבֵּי סְלָעִים קָשִׁים, מָקוֹם שֶׁנִּקְרָא "טְרָשִׁים". הִנֵּה, מַגִּיעַ אָבִיו הֶעָשִׁיר רָכוּב עַל סוּסוֹ. הוּא מַבִּיט בֶּאֱלִיעֶזֶר וְרוֹאֶה מַשֶּׁהוּ לֹא הֶגְיוֹנִי: הַבָּחוּר הֶחָזָק וְהַגָּדוֹל הַזֶּה... מִתְיַשֵּׁב עַל סֶלַע וּבוֹכֶה! דְּמָעוֹת מְלוּחוֹת נוֹפְלוֹת עַל רִגְבֵי הָאֲדָמָה הַיְבֵשָׁה. "מִפְּנֵי מָה אַתָּה בוֹכֶה, בְּנִי?" שָׁאַל אָבִיו. "אוּלַי קָשֶׁה לְךָ שֶׁאַתָּה חוֹרֵשׁ בַּסְּלָעִים וְאַחֶיךָ בַּמִּישׁוֹר הַנָּעִים? אֵין דָּבָר, מָחָר אַתָּה תַּחֲרֹשׁ בַּמִּישׁוֹר הָרַךְ!".

לְמָחֳרָת, יָרַד אֶלִיעֶזֶר לַמִּישׁוֹר וְחָרַשׁ אֲדָמָה רַכָּה. אֲבָל לְפֶתַע, שׁוּב הוּא מִתְיַשֵּׁב עַל סֶלַע... וְשׁוּב בוֹכֶה! אָבִיו מַגִּיעַ מֻפְתָּע: "וְעַכְשָׁו, לָמָּה אַתָּה בוֹכֶה? חָסֵר לְךָ אוֹכֶל בַּבַּיִת? חָסֵר לְךָ בְּגָדִים וְזָהָב? הֲרֵי אֲנִי עָשִׁיר מְאֹד, תְּקַבֵּל כָּל מָה שֶׁתִּרְצֶה!". הֵרִים אֶלִיעֶזֶר אֶת עֵינָיו הַטְּהוֹרוֹת וְאָמַר לְאָבִיו מִלִּים שֶׁיְּשַׁנּוּ אֶת עוֹלָמוֹ לָנֶצַח: "לֹא, אָבִי. אֵינִי רוֹצֶה שָׂדוֹת, וְאֵינִי רוֹצֶה זָהָב וָכֶסֶף. אֲנִי בּוֹכֶה... כִּי אֲנִי מְבַקֵּשׁ לִלְמֹד תּוֹרָה! הֲרֵי מֵעוֹלָם לֹא לָמַדְתִּי, גַּם לֹא אוֹת אַחַת!".

הוֹרְקָנוֹס הָאָב הָיָה הָמוּם. הוּא פָּרַץ בִּצְחוֹק וְאָמַר: "תּוֹרָה עַכְשָׁו?! הֲרֵי אַתָּה בֶּן עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם (אוֹ 28) שָׁנָה! לֹא מְשֻׁנֶּה כַּמָּה תִּרְצֶה, הַמֹּחַ שֶׁלְּךָ כְּבָר סָגוּר. אַתָּה מְבֻגָּר מִדַּי, אֵינְךָ יוֹדֵעַ אַפִלּוּ קְרִיאַת שְׁמַע! כְּבָר מְאֻחָר לְךָ לְהַתְחִיל עִם תִּינוֹקוֹת. עָזֹב אֶת הַשְּׁטֻיּוֹת. חָרֹשׁ אֶת כָּל הַשָּׂדֶה הַזֶּה, עַד הַסּוֹף!". אָבִיו רָצָה לְהוֹצִיא לוֹ אֶת הָרַעְיוֹן מֵהָרֹאשׁ, וְהִשְׁאִיר אוֹתוֹ לַעֲבֹד שָׁעוֹת אֲרֻכּוֹת לְלֹא מָזוֹן מֵרֹב כַּעַס עַל הַ"מֶּרֶד" שֶׁלּוֹ.

לְטוֹבָתִי נִשְׁבְּרָה פָּרָתִי! אֶלִיעֶזֶר הִמְשִׁיךְ לַעֲבֹד. בִּטְנוֹ מְקַרְקֶרֶת, יָדָיו עֲיֵפוֹת, אֲבָל לִבּוֹ נִמְשָׁךְ לַתּוֹרָה כְּמוֹ מַגְנֵט לְבַרְזֶל. וּפִתְאוֹם... טְרַאח! הַפָּרָה שֶׁלּוֹ, שֶׁמָּשְׁכָה אֶת הַמַּחֲרֵשָׁה, מָעֲדָה. הִיא נָפְלָה בְּחֻזְקָה עַל הַקַּרְקַע הַקָּשָׁה, וְרַגְלָהּ נִשְׁבְּרָה! יְלָדִים, אָדָם רָגִיל הָיָה כּוֹעֵס! "אֵיזֶה אָסוֹן! אֵיךְ אַמְשִׁיךְ לַעֲבֹד? אַבָּא יִצְעַק עָלַי!". אֲבָל אֶלִיעֶזֶר יָדַע שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה הַכֹּל כְּדַי שֶׁנִּתְקָרֵב אֵלָיו. אֶלִיעֶזֶר חִיֵּךְ וְאָמַר: "לְטוֹבָתִי נִשְׁבְּרָה רֶגֶל פָּרָתִי! זוֹ הַשְׁגָּחָה מֵהַשָּׁמַיִם! עַכְשָׁו, כְּשֶׁאֵין לִי פָּרָה, אֲנִי הוֹלֵךְ הַיִּשֵּׁר לִירוּשָׁלַיִם לִלְמֹד אֵצֶל רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי!".

אֶלִיעֶזֶר שָׂטַף פָּנָיו, וּלְלֹא כֶּסֶף בַּכִּיס וּלְלֹא אֹכֶל בַּתַּרְמִיל, הִתְחִיל לִצְעֹד לִירוּשָׁלַיִם. כְּשֶׁהָרָעָב הֵצִיק לוֹ – וְזֶה מַעֲשֶׂה נוֹרָא וּמַדְהִים עַל אַהֲבַת תּוֹרָה – הוּא אָסַף קוֹזְזוֹת (חֲתִיכוֹת) שֶׁל אֲדָמָה יְבֵשָׁה וְשָׂם אוֹתָן בְּפִיו כְּדֵי שֶׁהַבָּטֶן תִּהְיֶה "מְלֵאָה". מֵרֹב צוֹמוֹת וַאֲכִילַת אֲדָמָה, עָלָה מִפִּיו רֵיחַ קָשֶׁה מְאֹד.

הוּא הִגִּיעַ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ שֶׁל רַבָּן יוֹחָנָן, יָשַׁב בַּסַּפְסָלִים הָאֲחוֹרִיִּים וְרָצָה לִלְמֹד, אֲבָל... הוּא לֹא הֵבִין אֲפִלּוּ אוֹת אַחַת. הוּא שׁוּב בָּכָה. רַבָּן יוֹחָנָן הַגָּדוֹל, נְשִׂיא יִשְׂרָאֵל, נִגַּשׁ לַבָּחוּר הַגָּדוֹל הַזֶּה בַּעֲדִינוּת: "בְּנִי, לָמָּה תִּבְכֶּה? שֵׁב יַחַד אִתִּי". רַבָּן יוֹחָנָן לִמֵּד אוֹתוֹ פָּסוּק אַחַר פָּסוּק, וּמִשְׁנָה אַחַר מִשְׁנָה. אֶלִיעֶזֶר שִׁנֵּן אֶת הַתּוֹרָה בְּעָמָל וְיִגִּיעָה וּבְשִׂמְחָה עֲצוּמָה לְלֹא הַפְסָקָה! עַד שֶׁנִּהְיָה "רַבִּי אֶלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל"! וְאֵיזֶה שֶׁבַח אָמַר עָלָיו רַבָּן יוֹחָנָן כְּשֶׁבָּחַן אוֹתוֹ מֵעַל שְׁאָר הַתַּלְמִידִים: "רַבִּי אֶלִיעֶזֶר בֶּן הוֹרְקָנוֹס – בּוֹר סוּד שֶׁאֵינוֹ מְאַבֵּד טִפָּה!". בִּזְכוּת הָעָמָל הֶעָצוּם שֶׁלּוֹ, הוּא זָכָה לְזִכָּרוֹן שֶׁלֹּא נִמְחָק לְעוֹלָם, כְּמוֹ קִיר שֶׁל מֶלֶט עָבָה שֶׁשּׁוֹמֵר עַל כָּל טִפַּת תּוֹרָה בְּתוֹכוֹ!

חֵלֶק ב׳: הַתַּלְמִיד שֶׁהָלַךְ לְבַדּוֹ וּבְאוֹתוֹ בֵּית מִדְרָשׁ, בְּדִיּוּק בְּאוֹתָהּ שׁוּרָה, יָשַׁב עוֹד תַּלְמִיד. שְׁמוֹ הָיָה רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ. רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה פֶּלֶא שֶׁל הַדּוֹר. הָיָה לוֹ כִּשָּׁרוֹן וְהֶבְנָה כָּל כָּךְ עֲמוּקִים, עַד שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא חָנַנוֹ בְּשֵׂכֶל אַדִּיר וַהֲבָנַת הַסּוֹדוֹת הַגְּדוֹלִים בְּיוֹתֵר בַּתּוֹרָה. רַבָּן יוֹחָנָן הָיָה אוֹמֵר עָלָיו: "מַעְיָן הַמִּתְגַּבֵּר! הַתּוֹרָה שֶׁלּוֹ נוֹבַעַת כְּמוֹ מַיִם טְהוֹרִים, הוּא מְחַדֵּשׁ וּמוֹסִיף כָּל הַזְּמַן! אִם שָׂמִים אֶת כָּל חֲכְמֵי יִשְׂרָאֵל בְּכַף מֹאזְנַיִם מִצַּד אֶחָד, וְאֶת אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ מִצַּד שֵׁנִי – הוּא מַכְרִיעַ (שׁוֹקֵל יוֹתֵר מִ) אֶת כֻּלָּם!". כָּזֶה עָנָק רוּחַ הוּא הָיָה.

אֲבָל יוֹם אֶחָד קָרָה אָסוֹן. רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי נִפְטַר לְעוֹלָמוֹ, וְכָל הַתַּלְמִידִים – הַחֲבֵרִים הַטּוֹבִים (רַבִּי אֶלִיעֶזֶר, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְרַבִּי יוֹסֵי) הֶחְלִיטוּ: "אֲנַחְנוּ חַיָּבִים לְהִשָּׁאֵר יַחַד! נִסַּע לְעִיר יַבְנֶה, שָׁם יֵשׁ יְשִׁיבָה קְדוֹשָׁה שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, וְנַמְשִׁיךְ לִלְמֹד בְּחַבְרוּתָא (יַחַד)!". הִבִּיט בָּהֶם רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ וְאָמַר: "חֲבֵרִים, אֲנִי צָרִיךְ קְצָת מְנוּחָה. אֲנִי הוֹלֵךְ לְעִיר נְעִימָה שֶׁקּוֹרְאִים לָהּ אֱמָאוּס (דְּיוּמְסִית). יֵשׁ שָׁם מַעְיְנוֹת מַיִם צְלוּלִים, בָּתֵּי רַחֲצָה יָפִים, וַאֲוִיר מְצֻיָּן. אֲנִי עָנָק הַדּוֹר בַּתּוֹרָה! בְּוַדַּאי שֶׁאַתֶּם – חֲבֵרַי לַיְשִׁיבָה – תָּבוֹאוּ אַחֲרַי, כִּי הַתּוֹרָה מֵהַמַּעְיָן שֶׁלִּי גְּדוֹלָה יוֹתֵר, נָכוֹן?". אַךְ הַחֲבֵרִים יָדְעוּ שֶׁמְּקוֹמָם הָאֲמִתִּי הוּא יַבְנֶה – בֵּית הַמִּדְרָשׁ. הֵם הָלְכוּ לְיַבְנֶה וְלֹא בָּאוּ אַחֲרָיו.

הַטָּעוּת הַגְּרָפִית בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה נִשְׁאַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ הַצַּדִּיק לְבַדּוֹ בְּדִיּוּמְסִית הַיְּפָה. אֲבָל אוֹי וַאֲבוֹי... אֵין לוֹ חַבְרוּתָא! אֵין מִי שֶׁיְּתַוְכֵּחַ אִתּוֹ, אֵין מִי שֶׁיִּשְׁאַל אוֹתוֹ, אֵין רַעַשׁ שֶׁל תּוֹרָה. רַק אֲנָשִׁים שֶׁהוֹלְכִים לַמֶּרְחֲצָאוֹת וּמִתְפַּנְּקִים בַּמַּיִם הַחַמִּים. יְלָדִים, אֲפִלּוּ הֶחָכָם הֶכִי גָּדוֹל בָּעוֹלָם הַיְּהוּדִי, עָנָק שֶׁשּׁוֹקֵל יוֹתֵר מִכָּל עַם יִשְׂרָאֵל יַחַד – אִם הוּא מִתְרַחֵק

מֵחֲבֵרָיו וּמִבֵּית הַמִּדְרָשׁ, הַתּוֹרָה שֶׁלּוֹ מַתְחִילָה לְהִשְׁתַּכֵּחַ. כִּי הַתּוֹרָה נִדְבָּקֶת רַק ״מִתּוֹךְ רֵעִים הַלּוֹמְדִים יַחַד״.

שָׁנִים עָבְרוּ. שַׁבָּת אַחַת חָזַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ לִירוּשָׁלַיִם (אוֹ אוּלַי הוּא עָבַר) וְהָלַךְ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ שֶׁהָיָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. קָרְאוּ לוֹ לַעֲלוֹת לַתּוֹרָה. ״יַעֲמֹד רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ הֶחָכָם מִכֻּלָּם!״. הוּא נִגַּשׁ לַבִּימָה. הוּא הָיָה צָרִיךְ לִקְרֹא אֶת הַפָּסוּק שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא צִוָּה אֶת מֹשֶׁה בְּמִצְרַיִם: ״הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם, רֹאשׁ חֳדָשִׁים״. אֲבָל מֵרֹב הַזְּמַן שֶׁלֹּא קָרָא בַּתּוֹרָה וְחַי בְּלִי חַבְרוּתָא, הָאוֹתִיּוֹת קָפְצוּ בְּעֵינָיו בִּבְלְבּוּל, וְהוּא, עָנָק הַדּוֹר... קָרָא לְפָנֵיהֶם מַשֶּׁהוּ מְשֻׁנֶּה לְגַמְרֵי: ״הַחֵרֵשׁ הָיָה לְבָם!״״ (הוּא קָרָא דָּלֶ״ת כְּרֵי״שׁ, וְזַי״ן כְּיוּ״ד).

הַחֲבֵרִים שֶׁלּוֹ הָיוּ בְּהֶלֶם. אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ טוֹעֶה שֶׁכָּל יֶלֶד בַּכִּתָּה יוֹדֵעַ! הֵם כָּאֲבוּ כְּאֵב נוֹרָא! מִיָּד, כָּל הַחֲבֵרִים עָצְמוּ תֶּכֶף עֵינַיִם, זָלְגוּ דְּמָעוֹת וְהִתְפַּלְּלוּ בְּכַוָּנָה עֲצוּמָה לַשָּׁמַיִם בַּעֲדוֹ: ״אָנָּא ה׳, הַחְזֵר לְרַבִּי אֶלְעָזָר אֶת תּוֹרָתוֹ! הַחְזֵר לוֹ אֶת הַחָכְמָה הַקְּדוֹשָׁה!״. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שָׁמַע אֶת דִּמְעוֹתֵיהֶם שֶׁל הַחֲבֵרִים, וּבִזְכוּת אַהֲבַת הַחֲבֵרִים שֶׁהָיְתָה בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ, חָזְרָה אֵלָיו הַחָכְמָה. רַבִּי אֶלְעָזָר הֵבִין שֶׁגַּם ״מַעְיָן מִתְגַּבֵּר״ יָכוֹל לְהִתְיַבֵּשׁ – אִם הוּא סוֹמֵךְ רַק עַל עַצְמוֹ וְלֹא לוֹמֵד עִם חֲבֵרִים.

וּמִזֶּה אָמְרוּ חֲכָמִים אֶת הַכְּלָל שֶׁכָּתוּב בְּמַסֶּכֶת אָבוֹת: ״אַל תַּאֲמִין בְּעַצְמְךָ עַד יוֹם מוֹתְךָ!״ אָדָם לֹא יָכוֹל לוֹמַר ״אֲנִי כְּבָר חָכָם וְגָדוֹל, אֲנִי לֹא צָרִיךְ לִלְמֹד אוֹ לִהְיוֹת בְּחֶבְרָה טוֹבָה״. תָּמִיד צָרִיךְ לַעֲמֹל בְּיַחַד עִם עַם יִשְׂרָאֵל!

- שָׁלָב 3: חִבּוּר עֶרְכִּי – ME-WE-YOU
- שָׁלָב 4: מַדְרִיךְ לַמּוֹרֶה / לַמְסַפֵּר (לְשִׁלּוּב בַּמַּצֶּגֶת וּבַשִּׁעוּר)

א. שְׁאֵלַת פְּתִיחָה (לְעוֹרֵר עִנְיָן בַּכִּתָּה): ״יְלָדִים, שְׁתֵּי חִידּוֹת יֵשׁ לִי עֲבוּרְכֶם. חִידָה רִאשׁוֹנָה: יֶלֶד מַגִּיעַ לְכִתָּה ג׳ וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֶת הָאָלֶף-בֵּית, הַאִם יָכוֹל לִהְיוֹת הַגָּדוֹל בַּדּוֹר? וְחִידָה שְׁנִיָּה: הַאִם מִי שֶׁהוּא הַגָּאוֹן הֶכִי גָּדוֹל בַּכִּתָּה, שֶׁשּׁוֹכֵל בְּחָכְמָתוֹ יוֹתֵר מִכֻּלָּם, יָכוֹל בְּיוֹם אֶחָד לְהִשְׁכַּח הַכֹּל וּלְדַבֵּר מִלִּים מְבֻלְבָּלוֹת שֶׁאִישׁ אֵינוֹ מֵבִין? הַיּוֹם נִלְמַד עַל שְׁנֵי מִקְרִים שֶׁל שְׁנֵי עֲנָקִים, שֶׁמְּלַמְּדִים אוֹתָנוּ שֶׁהַתְּשׁוּבָה לִשְׁתֵּי הַשְּׁאֵלוֹת הִיא... כֵּן!״

ב. הֶעָרוֹת בְּצוּעַ (הַנְחָיָה קוֹלִית לַמְסַפֵּר):

ג. הַמְלָצוֹת שִׁלּוּב בְּמַצֶּגֶת (תְּמוּנוֹת צְנוּעוֹת וְרוּחָנִיּוֹת):

ד. פְּעִילוּת מְסַכֶּמֶת מֻמְלֶצֶת – ״גּוּשׁ אֲדָמָה שֶׁהָפַךְ לְזָהָב״:

🎥 מְקוֹרוֹת (מִתּוֹךְ הַקְּבָצִים וּמַחְבֶּרֶת גְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל):

מקורות: המקורות מופיעים בקובץ המקורי.

1. שאלות ידע מתוך הַסִיפּוּר

א. בתחילת הסיפור נאמר: "ענווה מוחלטת: הכוח האמיתי הוא לדעת להגיד "טעיתי", וללמוד מכל אדם, אפילו מילד קטן." — מה קרה מיד לאחר מכן?

ב. מדוע התרחש הדבר המתואר במשפט: "הַדֶּרֶךְ הָיְתָה צְרִיכָה לַעֲקֹף שָׂדֶה גָּדוֹל וְיָרֹק, אֲבָל מִישֶׁהוּ (הַרְבֵּה אֲנָשִׁים לְפָנֵי כֵּן) רָמַס אֶת הַשְּׁתִילִים שֶׁבָּאֶמְצַע..."?

ג. כיצד הגיב האריה, הילדים, וסוד הענוה למצב המתואר: "הַנְּצָחוֹן הַשְּׁלִישִׁי: הָאִשָּׁה וְהַתַּבְשִׁיל הַמָּלוּחַ לְאַחַר שֶׁהִגִּיעַ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לָעִיר, הוּא הִתְאָרֵחַ בְּבֵיתָהּ שֶׁל אִשָּׁה..."?

ד. מה השתנה בין "חֵלֶק א': הַבָּחוּר שֶׁבָּכָה עַל הַסְּלָעִים יְלָדִים, נַסּוּ לְדַמְיֵן שָׂדֶה גָּדוֹל, חַם מְאֹד." לבין "הוּא הִגִּיעַ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ שֶׁל רַבָּן יוֹחָנָן, יָשַׁב בַּסַּפְסָלִים הָאֲחוֹרִיִּים וְרָצָה לִלְמֹד, אֲבָל..."?

ה. כיצד הגיע הסיפור אל האירוע: "הוּא הָיָה צָרִיךְ לִקְרֹא אֶת הַפָּסוּק שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא צִוָּה אֶת מֹשֶׁה בְּמִצְרַיִם: "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם, רֹאשׁ חֳדָשִׁים"."?

2. השלימו פרטים מדויקים מן הסיפור

א. ענווה מוחלטת: הכוח האמיתי הוא לדעת להגיד "טעיתי", וללמוד מכל אדם, אפילו _____ קטן.

ב. הָאַרְיֵה שָׁאַג מִכְּאֵב, וְהִבְטִיחַ פְּרָס גָּדוֹל לְמִי שֶׁיּוֹצִיא אֶת _____.

ג. הַדֶּרֶךְ הָיְתָה צְרִיכָה לַעֲקֹף שָׂדֶה גָּדוֹל וְיָרֹק, אֲבָל מִישֶׁהוּ (הַרְבֵּה אֲנָשִׁים לִפְנֵי כֵּן) רָמַס אֶת הַשְּׁתִילִים שֶׁבָּאֶמְצַע הַשָּׂדֶה, וְיָצַר תּוֹכוֹ "שְׁבִיל" מְקֻצָּר דֶּרֶךְ _____.

ד. כְּשֶׁהִגִּיעַ לְצַמֶּת דְּרָכִים, הָיָה חַם מְאֹד וְהוּא הִזִּיעַ _____.

ה. הַנַּצָּחוֹן הַשְּׁלִישִׁי: הָאִשָּׁה וְהַתַּבְשִׁיל הַמָּלוּחַ לְאַחַר שֶׁהִגִּיעַ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לָעִיר, הוּא הִתְאָרֵחַ בְּבֵיתָהּ שֶׁל אִשָּׁה עֲנִיָּה וְטוֹבַת לֵב שֶׁהֵכִינָה לַתַּלְמִיד _____...

נכון או לא נכון — על פי פרטי הסיפור

משפט מן המעשה או שינוי שלו	נכון	לא נכון	תקנו או הביאו הוכחה
הָאַרְיֵה שָׁאַג מִכְּאֵב, וְהִבְטִיחַ פְּרָס גָּדוֹל לְמִי שֶׁיּוֹצִיא אֶת הָעֶצֶם.	☐	☐	
בסיפור לא התרחש הדבר הבא: כְּשֶׁהִגִּיעַ לְצַמֶּת דְּרָכִים, הָיָה חַם מְאֹד וְהוּא הִזִּיעַ וְהִתְעַיֵּף.	☐	☐	
שְׁאֵלַת פְּתִיחָה (לְעוֹרֵר זְהוּי וְהִשְׁתַּתְּפוּת): "יְלָדִים, נָנִיחַ שֶׁאֲנִי, הַמּוֹרֶה, נוֹתֵן תְּשׁוּבָה שְׁגוּיָה עַל הַלּוּחַ, וְיֶלֶד מִכִּתָּה ב' קָם וְאוֹמֵר 'הַמּוֹרֶה, זֶה...	☐	☐	
בסיפור לא התרחש הדבר הבא: אַתָּה מְבֻגָּר מִדַּי, אֵינְךָ יוֹדֵעַ אֲפִלּוּ קְרִיאַת שְׁמַע!	☐	☐	
נִסַּע לְעִיר יַבְנֶה, שָׁם יֵשׁ יְשִׁיבָה קְדוֹשָׁה שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, וְנַמְשִׁיךְ לִלְמֹד בְּחַבְרוּתָא (יַחַד)!".	☐	☐	

3. מה היה ראשון?

כתבו ליד כל אירוע מספר מ־1 עד 5 לפי סדר התרחשותו בסיפור.

□ לְהַלָּן עִבּוּד חִנּוּכִי, מְרַגֵּשׁ וְעָצְמָתִי עַל שְׁנֵי עֲנָקֵי הָרוּחַ: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן הוֹרְקְנוֹס וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ.

□ ענווה מוחלטת: הכוח האמיתי הוא לדעת להגיד "טעיתי", וללמוד מכל אדם, אפילו מילד קטן.

□ פְּעִילוּת מְסַכֶּמֶת מֻמְלָצֶת – "גּוּשׁ אֲדָמָה שֶׁהָפַךְ לְזָהָב":

□ נִצַּחְתָּ אוֹתִי, יַלְדָּתִי," הָרְכִּין אֶת רֹאשׁוֹ וְחָזַר אָחוֹרָה כְּדֵי לֹא לְהַזִּיק.

□ אֱלִיעֶזֶר שִׁנֵּן אֶת הַתּוֹרָה בְּעָמָל וִיגִיעָה וּבְשִׂמְחָה עֲצוּמָה לְלֹא הַפְסָקָה!

לפני ואחרי

מה קרה לפני: "לְהַלָּן עִבּוּד חִנּוּכִי, מְרַגֵּשׁ וְעָצְמָתִי עַל שְׁנֵי עֲנָקֵי הָרוּחַ: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן הוֹרְקְנוֹס וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ."?

מה קרה אחרי: "אֱלִיעֶזֶר שִׁנֵּן אֶת הַתּוֹרָה בְּעָמָל וִיגִיעָה וּבְשִׂמְחָה עֲצוּמָה לְלֹא הַפְסָקָה!"?

סיבה ותוצאה מתוך המעשה

האירוע הנתון	מה גרם לו?	מה הייתה תוצאתו?
כְּשֶׁהִגִּיעַ לְצַמֶּת דְּרָכִים, הָיָה חַם מְאֹד וְהוּא הִזִּיעַ וְהִתְעַיֵּף.		
אַתָּה מְבֻגָּר מִדַּי, אֵינְךָ יוֹדֵעַ אֲפִלּוּ קְרִיאַת שְׁמַע!		

4. הבנה והעמקה

המסר העולה מן הסיפור: המידה הטובה והדרך לעבודת השם העולות מן המעשה

א. מה מלמד המעשה "האריה, הילדים, וסוד הענוה" על האריה, הילדים, וסוד הענוה? הביאו שתי ראיות מדויקות מן הסיפור.

ב. הסבירו במילים שלכם את המשפט: "שְׁאֵלַת פִּתְיָחָה (לְעוֹרֵר זְהוּי וְהִשְׁתַּתְּפוּת): "יְלָדִים, נָנִיחַ שֶׁאֲנִי, הַמּוֹרֶה, נוֹתֵן תְּשׁוּבָה שְׁגוּיָה עַל הַלּוּחַ, וְיֶלֶד..."".

ג. אילו האריה, הילדים, וסוד הענוה לא היה פועל כפי שמתואר ב־"הוּא הִגִּיעַ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ שֶׁל רַבָּן יוֹחָנָן, יָשַׁב בַּסַּפְסָלִים הָאֲחוֹרִיִּים וְרָצָה לִלְמֹד, אֲבָל..." — כיצד היה הסיפור עשוי להסתיים?

ד. כיצד האירוע "הוּא הָיָה צָרִיךְ לִקְרֹא אֶת הַפָּסוּק שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא צִוָּה אֶת מֹשֶׁה בְּמִצְרַיִם: "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם,..." מחזק את המסר של הסיפור?

5. קומיקס — אירועים ממשיים מן הסיפור

ציירו כל אירוע והוסיפו מתחתיו משפט מתאים.

1. ענווה מוחלטת: הכוח האמיתי הוא לדעת להגיד "טעיתי", וללמוד מכל אדם, אפילו...

2. עָצֹר, רַבִּי!" קָרְאָה הַיַּלְדָּה, "הֲרֵי זוֹ שָׂדֶה שֶׁל אָדָם...

3. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לָקַח כַּף, כְּמַעַט נִשְׂרַף לוֹ הַלָּשׁוֹן מֵרֹב...

4. הֲרֵי אֲנִי עָשִׁיר מְאֹד, תְּקַבֵּל כָּל מָה שֶׁתִּרְצֶה!״.

סיפור 157 • האריה, הילדים, וסוד הענוה • האריה, הילדים, וסוד הענוה

5. אִם שָׂמִים אֶת כָּל חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל בְּכַף מֹאזְנַיִם מִצַּד אֶחָד,...

6. פְּעִילוּת מְסַכֶּמֶת מֻמְלֶצֶת – ״גּוֹשׁ אֲדָמָה שֶׁהָפַךְ לְזָהָב״:

6. כתיבה ויצירה בעקבות הסיפור

☐ **יומן:** כתבו מנקודת מבטו של מי שראה את האירוע "הַנִּצָּחוֹן הַשְּׁלִישִׁי: הָאִשָּׁה וְהַתַּבְשִׁיל הַמָּלוּחַ לְאַחַר שֶׁהִגִּיעַ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לָעִיר, הוּא הִתְאָרֵחַ...".

☐ **מכתב:** כתבו להאריה, הילדים, וסוד הענוה בעקבות "אַתָּה מְבֻגָּר מִדַּי, אֵינְךָ יוֹדֵעַ אֲפִלּוּ קְרִיאַת שְׁמַע!".

☐ **דרשיח:** חברו שיחה שהייתה יכולה להתרחש רגע לפני "נִסַּע לְעִיר יַבְנֶה, שָׁם יֵשׁ יְשִׁיבָה קְדוֹשָׁה שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, וְנַמְשִׁיךְ לִלְמֹד בְּחַבְרוּתָא (יַחַד)!".

☐ **דיווח:** כתבו ידיעה קצרה שכותרתה "האריה, הילדים, וסוד הענוה".

המחזה

רגע מן הסיפור	הדמויות	מה יאמרו או יעשו?
כְּשֶׁהִגִּיעַ לְצֹמֶת דְּרָכִים, הָיָה חַם מְאֹד וְהוּא הִזִּיעַ וְהִתְעַיֵּף.		
הוּא הִגִּיעַ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ שֶׁל רַבָּן יוֹחָנָן, יָשַׁב בַּסַּפְסָלִים הָאֲחוֹרִיִּים וְרָצָה...		

7. חיבור לחיים מתוך המעשה

א. מה אפשר ללמוד מן הדרך שבה האריה, הילדים, וסוד הענוה פעל באירוע "חֵלֶק א׳ : הַבָּחוּר שֶׁבָּכָה עַל הַסְּלָעִים יְלָדִים, נַסּוּ לְדַמְיֵן שֶׁדֶּה גָּדוֹל, חַם מְאֹד."?

ב. תארו מצב מחיי הכיתה שבו אפשר ליישם את המסר של "האריה, הילדים, וסוד הענוה".

ג. איזו פעולה מעשית תעשו השבוע בעקבות הסיפור?

מהאריה, הילדים, וסוד הענוה ומן המעשה "האריה, הילדים, וסוד הענוה" למדתי ש_____.

מחוון למורה — 100 נקודות

ידיעת פרטי הסיפור	סדר וסיבה־תוצאה	ראיות מן הטקסט	הבנת המסר	יצירתיות ויישום
25	20	20	20	15